

Inspraakbundel

VOORNEMEN COBRACABLE, EEN ELECTRICITEITSVERBINDING TUSSEN NEDERLAND EN DENEMARKEN

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE VOORSCHOTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	1
KENNISGEVING.....	2
MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE ZIENSWIJZEN.....	3
NUMERIEK OVERZICHT	3
ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES.....	4
ZIENSWIJZEN NUMMER 1 TOT EN MET 13	5

Oktober 2010

WOORD VOORAF

Algemeen

Van donderdag 26 augustus 2010 tot en met woensdag 6 oktober 2010 heeft de concept notitie reikwijdte en detailniveau "COBRACable" ter inzage gelegen. COBRACable is een elektriciteitsverbinding tussen Nederland en Denemarken. Voor dit project zal een milieueffectrapportage (MER) worden opgesteld, waarvoor de uitgebreide m.e.r. -procedure wordt gevolgd. Tevens zal een passende beoordeling worden opgesteld, die in het MER wordt opgenomen

Het MER wordt opgesteld ter voorbereiding van het inpassingsplan en de aanvraag voor de Waterwetvergunning. Daarom zijn de ministers van EL&I (voorheen EZ) en I&M (voorheen VROM en VenW) bevoegd gezag voor het MER. Als aanvrager van de Waterwetvergunning zullen TenneT TSO en Energinet.dk het deel van het MER dat betrekking heeft op de Waterwetvergunning voorbereiden.

Voor het MER wordt de uitgebreide procedure doorlopen van paragraaf 7.9 van de Wet milieubeheer in combinatie met de procedure voor een plan-m.e.r. van paragraaf 7.4 van de Wet milieubeheer.

Op de concept-Notitie reikwijdte en detailniveau "COBRACable" zijn in totaal 13 zienswijzen binnengekomen. Deze 13 zienswijzen zijn alle uniek en in de bundel opgenomen.

U kunt de bundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Registratie en verwerking

De ontvangen zienswijzen zijn geregistreerd en aan de insprekers is een ontvangstbevestiging toegezonden.

De zienswijzen zijn integraal in deze bundel opgenomen.

Verdere procedure

Alle zienswijzen worden naar de ministers van EL&I en I&M en de Commissie voor de milieueffectrapportage doorgezonden. Ook alle andere bij het project betrokken bestuursorganen en adviseurs worden geraadpleegd over reikwijdte en detailniveau van het MER. Alle ontvangen zienswijzen worden verwerkt in een definitieve notitie reikwijdte en detailniveau. In deze notitie wordt vastgelegd welke informatie in het MER opgenomen dient te worden. Het MER wordt gezamenlijk met het ontwerp-inpassingsplan en de ontwerpbesluiten ter inzage gelegd en eenieder kan daarop zijn zienswijze geven.

Kennisgeving

Inspraakvoornemen COBRACable, een elektriciteitsverbinding tussen Nederland en Denemarken

Met ingang van donderdag 26 augustus 2010 tot en met woensdag 6 oktober 2010 ligt de concept-Notitie reikwijdte en detailniveau COBRACable ter inzage. COBRACable is een elektriciteitsverbinding tussen Nederland en Denemarken. Voor dit project zal een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld, waarvoor de uitgebreide m.e.r.-procedure wordt gevolgd. Tevens zal een passende beoordeling worden opgesteld, die in het MER wordt opgenomen.

Achtergrond

TenneT TSO en Energinet.dk, respectievelijk de Nederlandse en Deense Transmission System Operator (netbeheerder), willen tussen Nederland en Denemarken een onderzeese gelijkstroomverbinding aanleggen met een transportcapaciteit van ca. 700 tot 1.000 MW, met converterstations nabij de aansluitpunten. Deze verbinding zal aan de Nederlandse zijde in de Eemshaven op het daar aanwezige station op het 380 kV hoogspanningsnet aangesloten worden en aan Deense zijde in Endrup. Deze verbinding doorkruist de Natura 2000 gebieden Waddenzee, Noordzeekustzone en mogelijk de Eems-Dollard. Deze gebieden zijn als 'grote wateren' tevens onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

beheer. Een MER wordt opgesteld om (mogelijke) milieueffecten in brede zin, bijvoorbeeld op leefomgevingskwaliteit (mens), gezondheid, landschap, natuur, bodem en water zo goed mogelijk in beeld te brengen en daarmee te waarborgen dat deze effecten een volwaardige rol kunnen spelen bij de besluitvorming. In de passende beoordeling ligt de nadruk van het onderzoek op de mogelijke effecten op de natuurlijke kenmerken van de betrokken Natura 2000-gebieden.

Waar kunt u het voornemen inzien?

De concept-Notitie reikwijdte en detailniveau COBRACable kunt u met ingang van donderdag 26 augustus 2010 tot en met woensdag 6 oktober 2010 tijdens reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- Ministerie van Economische Zaken, Informatiecentrum, Bezuidenhoutseweg 30, Den Haag, T (070) 379 89 11;
- Gemeente Eemshaven, afdeling Publiekszaken, Hoofdstraat-West 1, Uithuizen, T (0595) 43 75 55;
- Provincie Groningen, mediatheek, Sint-Jansstraat 4, Groningen, T (050) 316 45 49.

De concept-Notitie reikwijdte en detailniveau COBRACable is vanaf 26 augustus 2010 ook op het internet beschikbaar: www.bureau-energieprojecten.nl, onder het kopje hoogspanningsverbindingen; COBRACable.

In dezelfde periode ligt het voornemen ook in Duitsland ter inzage in Stadt Emden, Stadt Borkum en Gemeinde Krummhörn.

Informatiebijeenkomst

De Ministers van EZ, VROM en VenW organiseren in samenwerking met TenneT TSO en Energinet.dk een inloopavond over het voornemen en de verdere procedure. U bent van harte welkom om op deze avond vragen te stellen en informatie te krijgen zodat u, als u dat wenst, goed geïnformeerd uw mondelinge of schriftelijke inspraakreactie kunt geven. Deze inloopavond wordt gehouden op:

donderdag 16 september in Hotel Ekamper, Radsweg 12, Oosteinde/Roodeschol.

Van 19.00 uur tot 21.00 uur is de zaal open en heeft u de mogelijkheid om de informatiemarkt te bezoeken. Medewerkers van de ministeries van EZ, VROM en VenW, alsmede van TenneT TSO zijn aanwezig om uw vragen te beantwoorden.

Hoe kunt u uw zienswijze kenbaar maken?

Eenieder wordt uitgenodigd mondeling of schriftelijk te reageren op het voornemen voor de COBRACable en de conceptnotitie. Tot en met 6 oktober 2010 kunt u aangeven wat naar uw mening moet worden onderzocht, op welk detailniveau dat moet gebeuren en andere opmerkingen over het voornemen naar voren brengen om bij te dragen aan een gefundeerde en gemotiveerde besluitvorming.

Uw schriftelijke zienswijze kunt u sturen aan:

Inspraakpunt COBRACable
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE Voorschoten

Wij verzoeken u ook in uw brief duidelijk te vermelden dat u inspeekt op het voornemen COBRACable. Mondeling kunt u uw zienswijze inbrengen door te bellen met Bureau Energieprojecten, T (070) 379 89 79.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Het inspraakpunt bundelt alle reacties en stuurt deze naar de Ministers van EZ, VROM en VenW en de Commissie voor de milieueffectrapportage. De Commissie zal advies worden gevraagd over reikwijdte en detailniveau van het MER. Tevens zal de minister van VenW als bevoegd gezag voor de Waterwetvergunning advies uitbrengen voor het deel van het MER dat daarop betrekking heeft. Ook alle andere bij het project betrokken bestuursorganen en adviseurs worden geraadpleegd over reikwijdte en detailniveau van het MER. Alle ontvangen reacties worden verwerkt in een definitieve notitie reikwijdte en detailniveau. In deze notitie wordt vastgelegd welke informatie in het MER opgenomen dient te worden.

Nadat het MER is opgesteld, wordt dit gezamenlijk met het ontwerp-rijksinpassingsplan en de ontwerpbesluiten, waaronder die waarop het MER betrekking heeft, ter inzage gelegd en kan eenieder daarop zijn zienswijze geven.

Nadere informatie

Voor het verkrijgen van de concept-Notitie reikwijdte en detailniveau COBRACable of voor informatie over de inspraakprocedure kunt u contact opnemen met het Bureau Energieprojecten, T (070) 379 89 79, www.bureau-energieprojecten.nl.

Kennisgeving en voornemen

Voor de besluitvorming over de COBRACable zal een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld. Voordat dat gebeurt, wordt in een zogenoemde 'Notitie reikwijdte en detailniveau' beschreven wat de reikwijdte en het detailniveau van de informatie is die nodig is voor de besluitvorming over het project en die daarom in het MER moet worden opgenomen. Een concept voor de Notitie reikwijdte en detailniveau ligt nu ter inzage. Daarin is het voornemen nader beschreven en staat in concept aangegeven op welke wijze het milieuonderzoek zal worden uitgevoerd.

In de conceptnotitie komen de volgende onderwerpen aan bod:

- uitgangspunten en doelstelling van het project;
- voorgenomen activiteit en alternatieven;
- milieueffecten die worden onderzocht en de wijze van beoordeling;
- procedures en wettelijk kader.

Toelichting op de procedures en besluitvorming

Op de besluitvorming voor dit project is de rijkscoördinatieprocedure van toepassing. Dit houdt onder meer in dat het besluit over de ruimtelijke inpassing op Nederlands grondgebied wordt vastgelegd in een zogeheten rijksinpassingsplan. Dit plan wordt vastgesteld door de Ministers van Economische Zaken (EZ) en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) tezamen. Voor het tracé van de kabel op zee is tevens een Waterwetvergunning van de Minister van Verkeer en Waterstaat (VenW) nodig. Daarnaast zijn er diverse andere vergunningen van verschillende bestuursorganen nodig, waaronder een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 van de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit. De voorbereiding van deze vergunningen wordt gecoördineerd door de Minister van EZ.

Het MER wordt opgesteld ter voorbereiding van het rijksinpassingsplan en de aanvraag voor de Waterwetvergunning. Daarom zijn zowel de Ministers van EZ en VROM als de Minister van VenW bevoegd gezag voor het MER. Als aanvrager van de Waterwetvergunning zullen TenneT TSO en Energinet.dk het deel van het MER dat betrekking heeft op de Waterwetvergunning voorbereiden.

Voor het rijksinpassingsplan wordt een plantoets op grond van artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998 uitgevoerd. Daarvoor wordt een passende beoordeling opgesteld die in het MER zal worden opgenomen. Deze passende beoordeling moet worden gemaakt in verband met de mogelijke significante gevolgen op Natura 2000-gebieden (Waddenzee, Eems-Dollard en Noordzeekustzone). Deze passende beoordeling wordt tevens gebruikt voor de benodigde vergunning op grond van artikel 19d van de Natuurbeschermingswet 1998.

Voor het MER wordt de uitgebreide procedure doorlopen van paragraaf 7.9 van de Wet milieubeheer in combinatie met de procedure voor een plan-m.e.r. van paragraaf 7.4 van de Wet milieubeheer.

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE ZIENSWIJZEN

NUMERIEK OVERZICHT

Nr. Naam

- 1 Mts. Kolhorn, UITHUIZERMEEDEN
- 2 De heer M.H. Loos, LAUWERSOOG
- 3 Mevrouw J. Dubois, GRONINGEN
- 4 Hildegard Hendsy, BORKUM, DEUTSCHLAND
- 5 Groningen Seaports, H.D. Post, DELFZIJL
- 6 Vereniging van Oevereigenaren en Gebruikers, G.J. Niezink, GRONINGEN
- 7 Provincie Groningen, GS, GRONINGEN
- 8 Waddenvereniging, Esmé Gerbens, HARLINGEN
- 9 Niedersächsisches Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft, Verbraucherschutz und Landesentwicklung, Bernard Heidrich, OLDENBURG
- 10 Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest, Jochen Nagel, AURICH
- 11 LTO Noord, T. Wahle, DRACHTEN
- 12 Axel Schnohr, BORKUM, DEUTSCHLAND
- 13 J.J. Vos, USQUERT

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE ZIENSWIJZEN

ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES

Nr. Naam

- 5 Groningen Seaports, H.D. Post, DELFZIJL
- 4 Hildegard Hendsy, BORKUM, DEUTSCHLAND
- 11 LTO Noord, T. Wahle, DRACHTEN
- 1 Mts. Kolhorn, UITHUIZERMEEDEN
- 9 Niedersächsisches Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft, Verbraucherschutz und Landesentwicklung, Bernard Heidrich, OLDENBURG
- 7 Provincie Groningen, GS, GRONINGEN
- 6 Vereniging van Oevereigenaren en Gebruikers, G.J. Niezink, GRONINGEN
- 8 Waddenvereniging, Esmé Gerbens, HARLINGEN
- 10 Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest, Jochen Nagel, AURICH

Datum: 16 september 2010 18 SEP 2010

Naam: (dhr / mw) .....

Particulier / organisatie: mts Kolhorn .....

Adres: .....

Postcode + woonplaats: Uithuizermeeden .....

Evt. telefoonnummer: .....

Evt. e-mailadres: .....

Zienswijze/reactie:

Wij hebben de willeg over de te leggen kabel(s) als erg duidelijk ervaren. Toch willen we een ~~via~~ zienswijze bij U kenbaar maken. De optie W1, dus over het vaste land naar Noordpolderzijde, zien wij als de minst goede oplossing. U zult veel percelen landbouwgrond door moeten met al hun sloten en drainage, welke allemaal verstoort kunnen worden. Wij zien dan ook graag een andere oplossing.

Mondelinge zienswijzen/ inspraak
COBRAcable Roodeschool
16 september 2010

Naam: Dhr. M.H. Loos

Adre

PC Plaats   Lauwersoog

Indiener vertegenwoordigt de visserijverenigingen, de Nederlandse Bond van Garnalen Kustvissers en Hulp in Nood Zoutkamp.

Indiener heeft twijfels over de wijze waarop met andere gebruikers van het gebied omgegaan wordt. In hoeverre wordt de visserij gehinderd en wat wordt daar dan aan gedaan?

Er kunnen problemen ontstaan met de kompassen in verband met magnetische velden. In hoeverre ontstaan er magnetische velden die deze beïnvloeden?

**Mondelinge zienswijzen/ inspraak
COBRACable Roodeschool
16 september 2010**

Naam: Mevr. J. Dubois

Adres:

PC Plaats   Groningen

Indiener vertegenwoordigt het watersportverbond (recreatievaart op het Wad). Indiener heeft zorgen over magnetische velden (invloed op kompassen en de stuurautomaten) en de hinder die ontstaat bij de aanleg en het onderhoud en het eventueel later dieper ingraven. Indiener wil niet dat er nog meer ingesloten gebieden ontstaan, zowel kortstondig (tijdens de bouw) of definitief. Wanneer wordt de kabel aangelegd: in de zomer (recreatieseizoen) of in de winter?

Die Errichtung eines unter-
seeischen Glasfaser-Kabel-
Kombination zwischen den
Niederlanden und Singapur
sowie das ökologische Risiko
nicht stören und zerstören

Ein letzter Auftreten des Stör-
fall (was nicht auszuschei-
den ist) würde zu einer
Katastrophe für die Um-
welt führen.

COBRACable

Niederlande

INSPIRANIPUNT

COBRACable

Duenna Project

Robbys Buren

LRSD AG Rotterdam

PLUSKARTE

Zertifiziert durch GPC, GRI-COC-1013, FSC, Natures 1000, Forest Stewardship Council & C
Mehr Informationen zum FSC unter www.fsc.org/coc/stand.de

ABSENDE

Hildegard Bendorj

Borsum

Dauertelmond

COBRACable

GRONINGEN SEAPORTS

Ontvangen
2 okt 2010

Ons kenmerk: 4990/WJ/CV
Onderwerp: Inspraak openbare kennisgeving
milieueffectrapportage COBRACable
Projectnr:

AANGETEKEND
Inspraakpunt COBRACable
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE VOORSCHOTEN

Bijlage(n):
Uw brief d.d.:
Uw kenmerk:

Delfzijl, 4 oktober 2010

Geachte heer/mevrouw,

Bij deze dient het Havenschap Delfzijl/Eemshaven, hierna te noemen: Groningen Seaports haar zienswijze in ten aanzien van het voornemen van TenneT TSO B.V. om een onderzeese hoogspanningsverbinding (een zogenaamde interconnector) aan te leggen tussen Nederland en Denemarken, het COBRACable project.

Groningen Seaports staat positief tegenover dit initiatief van TenneT. Deze zienswijze is primair bedoeld om de realisatie van het project te ondersteunen met de bij Groningen Seaports aanwezige kennis van het gebied. Daarnaast heeft Groningen Seaports er uiteraard belang bij dat het voornoemde initiatief van TenneT qua uitvoering past binnen de overige projecten en doelstellingen die in het Eemshavengebied worden uitgevoerd of gepland zijn.

Zoals u wellicht bekend, valt de Eemshaven en de bijbehorende industrieterreinen in het beheersgebied van Groningen Seaports. In de hoedanigheid van grondeigenaar en beheerder van het betreffende gebied wil Groningen Seaports betrokken worden in de overlegstructuren met betrekking tot het project COBRACable. Om procesrisico's te beperken en waar mogelijk uit te sluiten zijn wij graag betrokken vanaf de beginfase van de geplande ontwikkeling.

Aandachtspunten:

Groningen Seaports heeft de volgende (technische) aandachtspunten;

De aanlanding van de kabel ten westen van de Eemshaven kan zorgen voor ruimtelijke problemen. De kabel zal een langere route moeten volgen over land door gebieden die niet vallen onder het beheersgebied van Groningen Seaports. Dit heeft tot gevolg dat er geen stringent beheer van toepassing is en er derhalve meer risico's kunnen optreden. Voorts moet de kabel over land naar de Oostzijde waar er diverse kabels en leidingen gekruist moeten worden. Groningen Seaports voorziet in die situatie technische problemen bij het zeer drukke kabels en leidingenplein tussen TenneT, Nordned en Cobra.

Port Authority Delfzijl/Eemshaven

Handelskade Oost 1 • P.O. Box 20004 • 9930 PA Delfzijl • The Netherlands

Portnummer: 1001

phone +31 (0)596 64 04 00 • fax +31 (0)596 63 04 64 • info@groningen-seaports.com • www.groningen-seaports.com

ABN-AMRO Bank 57.16.20.604 • IBAN: NL 10 ABNA 0571.6206.04 • BIC: ABNANL2A

Rabobank 30.63.73.025 • IBAN: NL 85 RABO 0306.3730.25 • BIC: RABONL2U • V.A.T. nr. NL 00 12 20 500 B 01

Daarnaast kan de aanlanding ten westen van de Eemshaven de toekomstige uitbreiding van de Eemshaven in de weg staan.

Wanneer de kabel in het oostelijk deel van de Eemshaven aanlandt is een relatief korte afstand over land voorzien, in een gedeelte van de haven waar Groningen Seaports al een buisleidingenzone voorzien heeft en waardoor er geen of minder technische problemen zullen optreden.

Groningen Seaports heeft voorkeur voor de toepassing van de nieuwste techniek, het gebruik van de VSC-type connectors in combinatie met de XLPE kabel. Wij zien voordelen voor de toekomst van de Eemshaven aangezien deze toekomstgerichte infrastructuur koppeling van windparken met de Eemshaven mogelijk maakt, wat tevens past bij de doelstellingen van Groningen Seaports voor de Eemshaven.

Tracés welke een effect hebben op het aangelegde en geaccordeerde natuurcompensatiegebied in de Emmapolder hebben niet de voorkeur van Groningen Seaports. Er zijn strikte doelen gesteld in de verleende vergunningen van o.a. Groningen Seaports welke door de aanleg van de COBRACable in het geding kunnen komen.

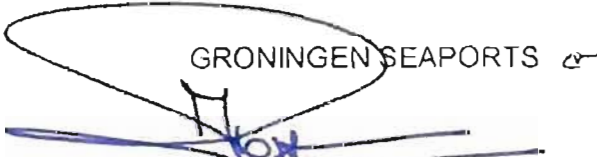
Wij vragen u rekening te houden bij de tracékeuze met de eventuele uitbreidingsplannen van het gaststation gesitueerd nabij de Emmapolder.

Conclusie:

Groningen Seaports heeft een sterke voorkeur voor een aanlanding direct in het Eemshavengebied. Daarnaast ziet Groningen Seaports grote voordelen in het toepassen van de VSC-type connectors in combinatie met de XLPE kabel.

Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de zienswijze. Voor toelichting en overleg zijn wij uiteraard beschikbaar, u kunt daarvoor contact opnemen met de heer R. van Tuinen van Groningen Seaports.

Hoogachtend,

 GRONINGEN SEAPORTS
 H.D. Post
 Directeur

c.c.: RvT, WJ, CV

VERENIGING VAN OEVEREIGENAREN EN GEBRUIKERS

SECR. POSTBUS 7015 9701 JA GRONINGEN TEL: 050-3136846 FAX: 050-3132930 NR.K.V.K. 400.23522

Ontvangen

6 okt 2010

Inspraakpunt COBRACable
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE VOORSCHOTEN

telefoon: 050 - 314 08 40
fax: 050 - 312 28 57
e-mail: g.j.niezink@boutoveres.nl

AANTEKENEN

ONZE REF: N5967g11

INZAKE: inspraak voornemen COBRACable

GRONINGEN, 5 oktober 2010

Gachte dames en heren,

1. Met ingang van 26 augustus 2010 is de "Conceptnotitie Reikwijdte en Detailniveau COBRA-cable" ter inzage gelegd en wordt een ieder uitgenodigd op dit voornemen te reageren en aan te geven met welke aspecten rekening zou moeten worden gehouden om een gefundeerde en gemotiveerde besluitvorming te bevorderen.

Namens het bestuur en de leden van de Vereniging van Oevereigenaren en Gebruikers maak ik van die gelegenheid gebruik.

De VOG beoogt de belangen te vertegenwoordigen van de (merendeels) particuliere eigenaren van kwelders en slikken aan de Noordkust van Groningen en Friesland, grenzend aan de Waddenzee en inclusief de Dollardregio.

In voorgaande eeuwen hebben dankzij de particuliere initiatieven van oevereigenaren landaanwinningwerken plaatsgevonden die tot (soms aanzienlijke) inpolderingen hebben geleid en waarbij iedere nieuwe polder door de stijging van het zeeniveau hoger lag dan de voorganger. Telkenmale verschoof dan de zeedijk in noordelijk richting.

2. Tussen oevereigenaren en overheid bestond lange tijd een meningsverschil over het recht van eigendom van deze aanwassen. Deze geschillen zijn in de jaren '30 van de vorige eeuw door middel van een dading beëindigd waarbij tussen de oevereigenaren en het Rijk zogenaamde "delimitatiecontracten" zijn overeengekomen waarin de grenzen tussen de eigendommen van de oevereigenaren en Staat nauwkeurig zijn vastgelegd.

Deze delimitatieovereenkomsten hebben een zakelijke werking en zijn overgeschreven in de openbare registers.

Tot de verplichtingen van de overheid jegens de oevereigenaren behoort het onderhoud van de kwelders en slikken en de verplichting om de slikken "beweidbaar" te maken.

Deze delimitatiecontracten gelden overigens niet in de Dollardregio.

3. De leden van de Vereniging behoren tot de eigenaren en zakelijk gerechtigden van de kwelders en de binnendijks gelegen landbouwgronden.
 Uit de ter kennis gebrachte stukken lijkt te volgen dat met name de tracés W2, M1 en M3 onderwerp van onderzoek zijn.
 De Vereniging heeft geen fundamentele bezwaren tegen de tracés M1 en M3.
 De hiemavolgende opmerkingen betreffen het tracé W2.
4. In de eerste plaats blijkt uit de Conceptnotitie niet zonneklaar hoe de positionering van dit tracé wordt voorgesteld.

Helder moet zijn of dit tracé binnendijks, buitendijks of gedeeltelijk binnendijks/buitendijks wordt aangelegd. De kaartbijlage bij de Conceptnotitie lijkt op de laatste optie te wijzen, de kaartbijlage in de publicatie van het Ministerie VROM lijkt erop te wijzen dat er sprake van de eerste optie.

De oevereigenaren maken ernstig bezwaar tegen een voornemen waarbij (al dan niet gedeeltelijk) een leiding door het kweldergebied zal worden gelegd. Het streven van de oevereigenaren in samenwerking met natuurorganisaties en de Provinciale- en Rijksoverheid is erop gericht het kweldergebied duurzaam in te richten binnen de (beperkende) bepalingen van de Europese regelgeving.

Daarnaast is de Waddenzee aangewezen als Werelderfgoed, welke aspecten gezamenlijk een buitendijkse aanleg van de optie W2 prohibitief maakt. Mutatis mutandis geldt dit ook voor een gedeeltelijke aanleg binnendijks/buitendijks.

5. Voor zover het de bedoeling is om de optie W2 binnendijks aan te leggen wijzen de oevereigenaren op de ernstige schade die door de getroffen landbouwondernemingen zal worden geleden.
 Enerzijds zijn leidingen als waar hiervan sprake is nog nimmer door de kustpolders aangelegd, anderzijds is het financiële nadeel dat wordt geleden en de hoge kosten die door het kiezen voor een langere route worden gegenereerd aanleiding om deze optie ter zijde te leggen.
 Dan wordt nog niet gesproken over de verstoring van flora en fauna waaraan juist de afgelopen jaren met zoveel zorg wordt gewerkt tot instandhouding en het bevorderen daarvan.

Ten leste wijst de VOG u erop dat provincie en gemeenten in Noord-Groningen met betrekking tot de toekomstige bestemmingen van het gebied (Provinciaal Omgevingsplan POP en aansluitende bestemmingsplannen) de kustpolders wensen te bestemmen als zuiver agrarisch gebied.

Mocht daarvan in het kader van het voornemen tot het aanleggen van de COBRA-cable via optie W2 een andere visie worden ingenomen – waarvan tot nu toe niet is gebleken – dan is

het niet alleen van belang dat een MER, maar ook dat een LER (Landbouw Effect Rapportage) wordt opgesteld.

Daarin dient zorgvuldig te worden aangegeven welke negatieve effecten en welke kosten en schadevergoedingen bij het voornemen om de optie W2 aan te leggen een rol zullen gaan spelen.

Onteigening, het vestigen van een opstalrecht of een ander zakelijk recht heeft verre gaande gevolgen voor de getroffen bedrijven die bij de optie W2 over een grote lengte van de Waddenkust zullen worden getroffen.

In beeld moet worden gebracht wat daarvan de financiële gevolgen zullen zijn en of de toch al onder druk staande inkomens van de agrarische bedrijfstak door de aanleg en instandhouding feitelijk bedrijfsbeëindigingen zullen impliceren voor de betrokken landbouwers.

Daarom dient bij het onderzoek naar optie W2 te worden voorzien in een adequate en onderbouwde een adequate schadevergoedingsparagraaf.

De VOG verzoekt u met deze opmerkingen rekening te willen houden.

Hoogachtend,

G.J. Niezink,
secretaris

provincie
groningen

ONTVANGEN

06 OKT 2010

bezoekadres: Martinikerkhof 12

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr.: 050 316 49 11

algemeen faxnr.: 050 316 49 33

Aan de minister van Economische Zaken
Ter attentie van het Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt COBRACable
Postbus 223
2250 AE VOORSCHOTEN

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

Datum : 5 OKT. 2010
Briefnummer : 2010-52.867/40/A.11, MTZ
Zaaknummer : 272772
Behandeld door : Bouwense C.A.W.
Telefoonnummer : (050) 316 4358
Antwoord op :
Bijlage :
Onderwerp : Zienswijze op de "concept-Notitie reikwijdte en detailniveau COBRACable"

Geachte excellentie,

Op donderdag 26 augustus 2010 heeft u de "conceptnotitie reikwijdte en detailniveau COBRACable" toegezonden. In deze notitie licht u uw voornemen toe om een elektriciteitsverbinding aan te leggen tussen Nederland en Denemarken. Bij deze brief maken wij gebruik van de mogelijkheid die u heeft gegeven om een reactie op dit voornemen in te dienen.

Allereerst merken wij op dat wij achter uw initiatief staan om verbindingen te realiseren die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van een (Noord-) Europees elektriciteitsnetwerk en aan de vergroting van de leveringszekerheid van energie in Nederland en Denemarken. Tevens zijn wij zeer geïnteresseerd in de mogelijkheden die dit project kan bieden om het potentieel van de bestaande en toekomstige offshore windparken beter te benutten.

Zoals u weet bestaat naast de COBRAKabel een aantal andere energie-initiatieven op en rondom de Eemshaven die kansen bieden voor economische ontwikkelingen en werkgelegenheid in onze provincie. Deze initiatieven doen echter ook een beslag op de fysieke ruimte en op de capaciteit van de energie-infrastructuur. Juist om de mogelijkheden van deze ontwikkelingen maximaal te kunnen benutten is het naar onze mening van groot belang om de COBRAKabel in een breder perspectief te bezien en vanuit dat perspectief voor alle projecten zo optimaal mogelijke keuzen te maken.

Wij vragen daarom aandacht voor de volgende zaken:

1. Ruimtebeslag in de Waddenzee.

In de notitie zijn twee tracés opgenomen langs de vaargeul tussen Rotterumeroog en Borkum. Met de aanleg van kabels in dit gebied wordt tegemoet gekomen aan het bundelingsprincipe en zijn de ecologische effecten beperkt. De beschikbare ruimte in dit gebied voor de aanleg van kabels en leidingen is echter beperkt. Op dit moment liggen aan de westkant van de vaargeul de

STATEN
GEDEPUTEERDE

internetkabel, de NorNedkabel en gedeeltelijk de bestaande Noordgastransportleiding.

De oostkant van de vaargeul is Duits grondgebied. Zoals u weet heeft Duitsland het plan om een corridor aan te wijzen voor de aanleg van kabels. Deze corridor zal naar alle waarschijnlijkheid alleen worden bestemd voor kabels die de Duitse windparken met het vasteland verbinden. Op 27 september jl. hebben wij het "Landes Raumordnungsprogramm Niedersachsen" ontvangen. In dit plan is ook het voornemen opgenomen om een corridor voor kabels ten westen van de vaargeul aan te wijzen. De termijn voor het indienen van reactie eindigt op 30 november 2010.

In het geval dat deze corridor alleen bestemd wordt voor de aanlanding van Duitse windparken, zal één van de door u voorgestelde varianten niet meer mogelijk zijn. Dat zou inhouden dat de COBRAkabel, maar ook de kabels die noodzakelijk zijn voor de aanlanding van de BARD-windparken, de NorNed2 kabel en mogelijk een tweede Noordgastransportleiding in beginsel aan de westzijde van de vaargeul moeten worden aangelegd. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met een verbreding van de vaargeul en met de omstandigheid dat er voldoende afstand moet worden aangehouden tussen gasleidingen en elektrische kabels.

Het derde te onderzoeken tracé ligt buiten de vaargeul. Een belangrijk aandachtspunt voor het derde tracé is de ligging ten opzichte van het gesloten gebied met hoge natuurwaarden ten zuiden van Rottumerplaat. Verder voldoet dit tracé niet aan het principe om infrastructuur zoveel mogelijk te bundelen.

2. Ruimtebeslag op de Eemshaven.

Niet alleen op de Waddenzee maar ook op de Eemshaven is de fysieke ruimte en de capaciteit van de infrastructuur, waaronder het noodzakelijke convertorstation, een aandachtspunt. Op dit moment lijkt het erop dat iedere initiatiefnemer die met een gelijkstroomkabel op de Eemshaven wil aanlanden, een eigen convertorstation op de Eemshaven wil bouwen. Dat betekent een significant ruimtebeslag, ook vanwege de verbindingen die vanaf ieder station naar de transformatorstations Eemshaven of Oudeschip moeten worden aangelegd. Wij willen graag met u onderzoeken op welke wijze het principe van efficiënt en zuinig ruimtegebruik in deze situatie maximaal kan worden toegepast, bijvoorbeeld door het realiseren van een algemeen/openbaar convertorstation. Voorts willen wij met u van gedachten wisselen over de vraag hoe kan worden geborgd dat er ook op middellange en lange termijn voldoende ruimte en capaciteit zal zijn om de aanlanding van elektriciteit, gas en data in de Eemshaven mogelijk te maken.

3. Mogelijkheden voor aansluiting van offshore windparken op zee.

Uit uw notitie blijkt dat u in de voorbereidingsfase van het project de haalbaarheid van een aansluiting voor offshore windparken wilt onderzoeken. Wij zijn zeer geïnteresseerd in deze mogelijkheid. Zoals u ook aangeeft, kunnen dit soort oplossingen voorkomen dat ieder windpark een eigen verbinding naar de kust moet aanleggen. Op dit moment zijn er concrete plannen voor de realisatie van twee BARD-windparken. De aanlanding van deze parken vindt plaats op de Eemshaven. Er zal ook voor dit project een convertorstation moeten worden gebouwd. De initiatiefnemers hebben bij de presentatie van hun project op 28 september jl. ons laten weten zeer geïnteresseerd te zijn in de mogelijkheden die de COBRAkabel wellicht biedt voor aansluiting van offshore windparken.

Een mogelijke aansluiting van de windparken op de COBRAkabel zal er niet alleen toe leiden dat het totale ruimtebeslag voor energie-infrastructuur (inclusief de convertorstations) naar en op de Eemshaven wordt beperkt. Wij zien deze ontwikkeling een eerste stap naar een toekomstig netwerk op zee dat bestaat uit interconnectoren in combinatie met de aansluiting van de offshore windparken in de Noordzee.

Ten slotte merken wij nog het volgende op. Op 27 september jl. heeft het Bureau Energieprojecten een startbijeenkomst georganiseerd op ons provinciehuis waar een aantal partijen bij aanwezig waren. Wij hebben daar ons standpunt over uw initiatief naar voren gebracht. Het heeft ons verheugd te mogen constateren dat de vertegenwoordigers van TenneT, uw ministerie van Economische Zaken en Rijkswaterstaat onze opmerkingen dermate serieus hebben genomen dat zij hebben voorgesteld hierover een nader overleg te plegen. TenneT heeft aangeboden hiertoe het initiatief te zullen nemen. Ook de vertegenwoordigers van de gemeente Eemsmond en Groningen Seaports hebben te kennen gegeven hierbij aanwezig te willen zijn. Gelet op de urgentie en het belang dat wij hechten aan het maken van goede afspraken over deze ontwikkelingen vragen wij u het overleg zo spoedig mogelijk en op bestuurlijk niveau te organiseren. Graag vernemen wij of u hiertoe bereid bent, mede gelet op de in het geding zijnde majeure publieke belangen.

Een afschrift van deze brief hebben wij gezonden naar B&W van de gemeente Eemsmond, de directie van Groningen Seaports en de heer Meijerman van TenneT.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

ONTVANGEN

06 OKT 2010

Waddenvereniging

Inspraakpunt COBRACable
Bureau energieprojecten
Postbus 223
2250 AE Voorschoten

Datum: Harlingen, 5 oktober 2010 Kenmerk: EG/10075
Betreft: zienswijze COBRACable, concept-notitie reikwijdte en detailniveau

Geachte heer/mevrouw,

Langs deze weg maken de Waddenvereniging, Stichting de Noordzee, Staatsbosbeheer, de vereniging Natuurmonumenten, de Natuur en Milieufederatie Groningen, Stichting WAD en Stichting Het Groninger Landschap graag gebruik van de door u geboden mogelijkheid tot het geven van een zienswijze naar aanleiding van de Concept-notitie reikwijdte en detailniveau COBRACable. Na het lezen van de concept-notitie hebben wij een aantal vragen en overwegingen die wij u graag willen meegeven in het vervolgtraject.

Project

Wij vragen ons af hoe noodzakelijk het is deze kabel door en langs het zeer kwetsbare natuurgebied en werelderfgoed Waddenzee te leggen? Zijn er geen andere mogelijkheden en is deze verbinding echt noodzakelijk en van groot nationaal belang? Wij wijzen erop dat de kaders om de noodzakelijkheid van een kabel door zee vast te stellen onvoldoende helder zijn. Aan dergelijke duidelijke kaderstelling is ons inziens sterk de behoefte gezien de impact op de natuur / de natuurlijke situatie. Daarnaast is een duidelijke kaderstelling nodig omdat de mogelijkheden om kabeltracés te leggen vanuit de Eemshaven naar de Noordzee beperkt zijn. Er is nog maar ruimte voor een beperkt aantal kabels en dan is de beschikbare ruimte simpelweg op. Het is noodzakelijk dat de overheid de nog beschikbare en tevens wenselijke tracés inventariseert, waarbij de natuurbelangen een hoofdrol zouden moeten spelen, en dat zij vervolgens kaders stelt om te bepalen welke kabels een zodanig nut hebben dat zij één van de nog beschikbare routes in gebruik mogen nemen. (Misschien dat een rijksinpassingsplan een bijdrage kan leveren aan de kaderstelling.) Het is ons dan ook onduidelijk hoe het nut en de noodzaak van de Cobrakabel dient te worden vastgesteld. Vervolgens is dan ook onduidelijk aan de hand van welke criteria voor het cobrakabel project een tracékeuze wordt en gemaakt.

Waddenvereniging

Het voorstel wordt opgepakt als rijksinpassingsplan. Dat betekent dat de overheid volgend is op economische initiatieven. Het recente verleden heeft geleerd dat voor het natuurgebied Waddenzee dit een inefficiënte aanpak is om de economie zich binnen de kaders van het ecosysteem en de biodiversiteit te laten ontwikkelen. Als natuurorganisaties zouden wij graag daarom, voorafgaand aan het inpassingsplan, een bredere idee-ontwikkeling van activiteiten in deze regio in balans met de natuur zien, waarbij het zeer noodzakelijke ecosysteemherstel van de Waddenzee en het Eems-estuarium op kombergingsschaal voorop staat. Immers: de eerste functie van dit gebied is natuur.

Wij zien een samenhang met de voorgenomen en nog betwiste vaargeulverruiming Eems. Het rijksinpassingsplan zal die samenhang en de consequenties op hun merites moeten beoordelen en voor de natuur de juiste keuzes moeten maken.

Hoe draagt dit rijksinpassingsplan en een eventueel nieuw tracé bij aan de gezamenlijke ambities zoals afgesproken in onder andere het programma 'Naar een Rijke Waddenzee'? In voorliggend concept lijkt een plan te zijn verwoord om de Waddenzee zonder enige tegenprestatie extra te belasten met onderzoek en graafwerk, gevolgd door structureel zeebodemgebruik en landschapsgebruik. In het 'Programma Naar een Rijke Waddenzee' zijn de gezamenlijke ambities van de Nederlandse overheid en natuursector vastgelegd. Eén en ander maakt het noodzakelijk dat het uiteindelijke voorstel helder aangeeft wat Cobracable gaat doen om te zorgen dat de realisering van dit programma substantieel wordt ondersteund en bevorderd, als consequentie van haar eventuele werkzaamheden en eventueel blijvende aanwezigheid in/pal naast de Waddenzee.

Zolang niet duidelijk is of, en zo ja hoe, de tracé-alternatieven uitbouw van het leren van kombergingsgebieden in de weg zit kan geen sprake zijn van voorkeursalternatieven door en langs het referentiegebied Rottums.

We verzoeken de rijksoverheid met partners nadrukkelijk eerst duidelijke kaders te ontwikkelen voordat daadwerkelijk tot tracé-alternatieven en initiatief-uitwerking wordt over gegaan. Zolang dergelijke kaders ontbreken, zal het MER-proces zich te geïsoleerd afspelen en kan het zeer contra-productief gaan werken in relatie tot onder andere het duurzaam ecosysteem herstel en het adaptief management als middel om economie en ecologie in balans te krijgen en te houden. Door het rijksinpassingsplan van dit initiatief geïsoleerd te presenteren en te behandelen wordt in onze beleving het broze vertrouwen dat we op weg zijn naar echt ecosysteemherstel en aanpassing van het economisch handelen onder druk gezet.

Nut en noodzaak

De onderbouwing van het nut en de noodzaak kan meer gespecificeerd worden uitgewerkt.

- Op p.3 van de concept-notitie (c-n) wordt gesteld dat de Cobracable interconnector de transportcapaciteit tussen Nederland en Denemarken vergroot. Er is blijkbaar nu ook al sprake van transport van stroom tussen Nederland en Denemarken. Op welke wijze vindt dit nu plaats? Hoe groot is de transportcapaciteit nu in verhouding met hetgeen de Cobracable toevoegt, en hoe toereikend is de capaciteit die de Cobracable kan transporteren?

- Op p.3 (c-n) wordt vermeld dat de interconnector nodig is voor het transport van energie geproduceerd door windparken. Op pagina 4 (c-n) wordt vervolgens vermeld dat Cobracable de import faciliteert van elektriciteit naar Nederland indien de windproductie in Denemarken hoog is en (omgekeerd) export van elektriciteit naar Denemarken indien juist in Nederland een overschot aan windenergie wordt geproduceerd. Onduidelijk is welke windparken aan Nederlandse en Deense zijde worden aangesloten worden op de interconnector. Hierover zouden wij graag duidelijkheid hebben. Ook is het ons niet duidelijk hoeveel windmolenparken, en met welke capaciteit, zullen en kunnen worden aangesloten. In breder perspectief zouden wij graag willen weten hoe groot het aandeel duurzame energie is dat door de kabel getransporteerd zal gaan worden. Daarnaast vragen wij ons af in welke mate de kabel zal bijdragen aan het halen van de doelstellingen van de overheid m.b.t. duurzame energie opwekking?
- Hoe verhoudt dit plan zich tot de plannen voor de aanleg van een internationaal supergrid voor de offshore windparken?

Aansluitingen en tracé

- Op p.4 (c-n) wordt vermeld dat convertorstations nodig zijn als onderdeel van de verbinding. Het Nederlandse convertorstation is geprojecteerd op het industrieterrein Eemshaven. De interconnector wordt hier aangesloten op het Nederlandse 380 kV-net. Over de precieze locatie van het station wordt verder niets vermeld. Ook wordt uit de concept-notitie niet duidelijk wat voor een eventuele impact een dergelijk station op de (natuur en landschapswaarden in de omgeving) zal hebben.
- Onduidelijk is welke partijen precies gebruik gaan maken van de kabel en of in het feitelijke gebruik de argumentatie dat het zou gaan om verevening van vraag en aanbod van duurzaam opgewerkte energie nog wel houdbaar is.
- 2 van de 3 voorgestelde tracés gaan door en/of langs het Referentiegebied Rottums. Wilt u duidelijk maken hoe de belangen van het initiatief worden gewogen ten opzichte van de belangen voor de samenleving en de natuur van het referentiegebied, nu en in de toekomst ("leren van kombergingsgebieden"). Hoe worden de gevolgen van de tracés langs Rottumeroog en Rottumerplaat beoordeeld?
- Voor offshore windparken moet een aansluitmogelijkheid komen op de interconnector. Daarmee zou nog beter gebruik gemaakt kunnen worden van offshore locaties in de Deense, Duitse en Nederlandse sectoren van het continentaal plat (p.7c-n). Duitsland heeft aangegeven zijn eigen kabelstraat te gaan aanleggen voor de aansluiting van de Duitse windparken (p.8). Bestaat er vanuit Duitsland en de overige voorgenoemde landen wel de behoefte om offshore windparken aan te sluiten op de Cobracable?
- Het is ons inziens noodzakelijk om met Duitsland tot overeenstemming te komen en het tracé te coördineren met de Duitse corridor voor vijf kabeltraces (p.8 c-n), nu de ruimte voor het aanleggen van kabels beperkt is.

Waddenvereniging

- Hoe noodzakelijk is een rechtstreekse verbinding tussen Denemarken en Nederland, als er geen offshore windparken op worden aangesloten?
- Kunt u de indruk wegnemen dat het hier niet alleen gaat om het goedkoopste tracé met de minste maatschappelijke en politieke weerstand?
- Het is onduidelijk in hoeverre rekening gehouden wordt met de effecten van de aanleg en het gebruik van de kabel buiten de territoriale wateren. Wij zijn van mening, dat ook deze effecten aan bod moeten komen. Bovendien willen wij u er op wijzen, dat een aantal tracés door het gebied de Borkumse stenen loopt. Dat gebied voldoet mogelijk aan de criteria voor bescherming in het kader van de habitatrichtlijn. Bovendien komen er regelmatig zeehonden en bruinvissen in dat gebied voor (beide beschermd). Hier dient in de Passende beoordeling en het MER expliciet aandacht aan besteed te worden.
- Met betrekking tot de effecten van de tracés, die gedeeltelijk over land gaan, moet ook beoordeeld worden wat hun effecten op deze (natuur)gebieden zijn. (Onder andere het effect van doorsnijding van deze gebieden zou moeten worden meegenomen in een beoordeling). Ook moet bij een tracé over land rekening gehouden worden met de broedtijd, de trekroutes en de periodes waarin bepaalde gebieden een belangrijke functie hebben als hoogwatervluchtplaats.

Voorgenomen activiteit en alternatieven

- In de concept-notitie wordt vermeld dat in het MER aandacht zal worden besteed aan de mogelijke tracés in Nederland: op land en in de 12-mijlszone (p.8). Het verbaast ons dat elektriciteitstransport van Nederland naar Denemarken en omgekeerd via mogelijke tracés over land vervolgens niet aan de orde komt.
- Gesteld wordt dat een langere kabel economisch onrendabel is. Als we de vergelijking maken met de NorNed kabel (voltooid in 2008), die met een capaciteit van 700 MW (zelfde capaciteit als Cobra) en een lengte van 580 kilometer blijkbaar wel rendabel geacht werd, rijst de vraag op waarom meer natuurvriendelijke maar (iets) langere tracés bij voorbaat niet rendabel zijn. De afstand Eemshaven- Endrup is over de weg (over land) 585 kilometer. De kortste route over land zal nog korter zijn. Waarom is een tracé over land op voorhand afgefallen?
- Op p. 9 worden diverse soorten kabels en technieken genoemd. In voetnoot 8 wordt gesteld dat de voor NorNed- verbinding gebruikte ' flat type (FT-)kabel ook geschikt is, maar moet worden beschouwd als een eenmalige ontwikkeling en daarom niet in aanmerking komt voor de Cobracable. Waarom is dit een eenmalige ontwikkeling en geen alternatief?

milieueffecten

- Belangrijk is dat duidelijk wordt welke milieueffecten de verschillende technieken hebben die gebruikt zouden kunnen gaan worden. Wat zijn de gevolgen voor de natuur als het ene of het andere type kabel gebruikt wordt, wat voor effecten hebben
- de verschillende aanlegmethoden, hoeveel onderhoud is er noodzakelijk op de verschillende tracés en hoeveel impact heeft dit op de aanwezige natuurwaarden?
- De ervaringen uit het verleden met kabels door de Waddenzee moeten zeker een rol spelen bij de tracékeuze. Zo dienen de problemen die bij NorNed spelen, zoals het onbedekt raken van de kabel, meegenomen te worden bij de tracékeuze.
- De alternatieven en bijbehorende consequenties van het leggen van de kabel op bepaalde diepte dienen scherp in beeld te worden gebracht. te leggen. Een diepte van 3 meter (p.10 c-n) blijkt vaak niet haalbaar, en zelfs vanaf een diepte van 3 meter (p. 10 c n) schijnen kabels soms door erosie aan de oppervlakte te komen. Daar staat tegenover dat Kabels die op de bodem gelegd worden op sommige bodems de neiging tot zelfbegraving schijnen te hebben. Een afweging van de positieve en negatieve kanten van het wel of niet begraven van kabels lijkt wenselijk. Specifiek kan gekeken worden naar de veiligheidsrisico's als de kabel niet begraven wordt, maar dit aan natuurlijke processen over te laten.
- Bij de opsomming van de mogelijke effecten als gevolg van aanleg, onderhoud, reparatie en (op termijn) verwijdering van de interconnector worden mogelijke effecten van de activiteiten gegeven (p.11). Deze lijst zal niet limitatief zijn. Zo ontbreken o.a. de effecten op het zeegras en de diverse vissoorten.
- Er wordt gesteld dat alleen het verlies van archeologische waarden permanent is, maar door het ingraven van een kabel kan de grondstructuur ook permanent vernietigd worden. Dat zou kunnen leiden tot verstrekkende veranderingen in de morfologie ter plaatse. Zonder gedegen analyse zou een no regret benadering leidend moeten zijn.
- Op p.11 (c-n) wordt aangegeven dat de effecten van de aanwezigheid en het gebruik van een interconnector zeer beperkt tot verwaarloosbaar zijn. Deze conclusie kan pas met zekerheid volgen op het nader onderzoek (in het MER). Er wordt vermeld dat de effecten zich beperken tot de directe omgeving van het tracé. Wat is die directe omgeving? Wat is het effect van de (eenmalige) aanleg en wat is het effect van het periodieke onderhoud en reparatiewerkzaamheden? Wij pleiten voor een protocol voor de eventuele aanleg van de kabel, dat de wijze van onderhoud in ruimte en tijd regelt; en voor het instellen van een onafhankelijke controlegroep die op naleving van het protocol toe ziet.
- Op p. 12 (c-n) wordt gesproken over het redelijkerwijs (verder) beperken van de (mogelijke) effecten op de omgeving. Wij zijn zeker positief over het feit dat de initiatiefnemers hun maatschappelijke verantwoording willen nemen. Maar we verwachten vanuit Maatschappelijk Ondernemerschap meer van de initiatiefnemers. Blijkbaar heeft het economische waarde om door het internationale natuurgebied Waddenzee te gaan, in plaats van over land. Mocht een dergelijke interconnector werkelijk noodzakelijk te zijn en een route door de Waddenzee de enige optie, dan is het niet meer dan logisch dat die economische waarde voor een aanzienlijk deel ten

goede komt aan het noodzakelijke ecosysteemherstel van de Waddenzee en het Eems-estuarium. We zien in dat geval graag een constructief voorstel van de initiatiefnemers tegemoet. Wij zijn te allen tijde bereid om hierin mee te denken.

Conclusie

De kaders voor kabeltracés door kwetsbaar natuurgebied zijn onvoldoende uitgekristalliseerd. Wij zijn niet overtuigd van nut en noodzaak van de Cobracable. Onduidelijk is hoe de tracékeuze tot stand zal komen, en hoe het initiatief zich verhoudt tot het gegeven dat de mogelijkheden om nog tracés te leggen door de Waddenzee beperkt zijn en coördinatie met Duitsland niet vanzelfsprekend is. Nut en noodzaak van dit specifieke project zijn naar onze mening onvoldoende onderbouwd in de concept-notitie. Positief is dat de initiatiefnemers hun maatschappelijke verantwoording lijken te willen nemen. De natuurorganisaties willen graag hun medewerking verlenen en meedenken over een manier om hier een positieve invulling aan te geven.

Namens de Waddenvereniging, mede namens Stichting de Noordzee, Staatsbosbeheer, de vereniging Natuurmonumenten, de Natuur en Milieufederatie Groningen, Stichting WAD en Stichting Het Groninger Landschap,

Met vriendelijke groet,

Esmé Gerbens

**Niedersächsisches Ministerium
 für Ernährung, Landwirtschaft,
 Verbraucherschutz und Landesentwicklung**

Regierungsvertretung Oldenburg

Regierungsvertretung Oldenburg, 26106 Oldenburg

 Inspraakpunt COBRAcable
 Bureau Energieprojecten
 Postbus 223
 NL-2250 AE Voorschoten
 Niederlande

 Bearbeitet von
Bernhard Heidrich
 Telefax (04 41) 7 99-6-2251
 Email Bernhard.Heidrich@rv-ol.niedersachsen.de

Ihr Zeichen, Ihre Nachricht vom

 Mein Zeichen (Bei Antwort angeben)
 RV OL 1.12-32341/0-11

 Durchwahl (04 41) 7 99-
 2251

 Oldenburg
 05.10.2010

Einspruchsverfahren zum Projekt COBRAcable

Sehr geehrte Damen und Herren,
 der dänische Netzbetreiber Energinet und der niederländische Netzbetreiber TenneT planen eine 600MW-HVDC Stromaustausch-Verbindung zwischen Dänemark und den Niederlanden. Für dieses Vorhaben werden derzeit drei Trassenvarianten im Bereich der Emsmündung betrachtet.

Diese Varianten berühren

- unstrittig niederländisches Hoheitsgebiet,
- unstrittig deutsches Hoheitsgebiet,
- das gemeinsame Grenzgebiet gemäß Ems-Dollart-Vertrag und
- einen Bereich zwischen der 3- und 12-Seemeilen-Grenze, auf den die Niederlande und Deutschland Gebietsansprüche erheben.

Aus diesem Grund sind in beiden Staaten Genehmigungsverfahren durchzuführen.

Auf deutscher Seite wird für das niedersächsische Küstenmeer derzeit durch die Oberste Landesplanungsbehörde, das Niedersächsische Ministerium für Ernährung, Landwirtschaft, Verbraucherschutz und Landesentwicklung, Regierungsvertretung Oldenburg eine raumordnerische Abstimmung vorbereitet.

Nach Abschluss der raumordnerischen Abstimmung ist für das Vorhaben ein Planfeststellungsverfahren gemäß § 43 Nr. 4 Energiewirtschaftsgesetz durchzuführen. Zuständige Behörde hierfür ist die Niedersächsische Landesbehörde für Straßenbau und Verkehr.

In Absprache mit dem Vorhabenträger wird angestrebt, die Verfahren auf niederländischer und deutscher Seite so aufeinander abzustimmen, dass wesentliche Entscheidungen zeitlich parallel grenzüberschreitend einvernehmlich getroffen werden können.

Zur Variante M3 weise ich auf den aktuellen Änderungsentwurf zum Landes-Raumordnungsprogramm hin. Diesen Entwurf und Hinweise zum Verfahren finden Sie unter http://www.ml.niedersachsen.de/live/live.php?navigation_id=26909&article_id=90404&psmand=7

Gegenstand dieser Änderung ist insbesondere die raumordnerische Sicherung einer Bündelungstrasse zur Anbindung von Offshore-Windparks in der deutschen AWZ am östlichen Rand des Emsfahrwassers. Diese Bündelungstrasse wird als „Vorranggebiet Kabeltrasse für die Netzanbindung“ dargestellt. Mit der Darstellung eines Vorranggebiets werden alle raumbedeutsamen Nutzungen in diesem Gebiet ausgeschlossen, die mit der vorrangigen Funktion nicht vereinbar sind.

Nach den derzeitigen Erkenntnissen lassen an mehreren Stellen Engpasssituationen (Einschränkungen der Trassenbreite durch randliche Nutzungen und Schutzansprüche insbesondere Naturschutz, Schifffahrt und Küstenschutz) nur die Verlegung einer beschränkten Anzahl von Kabelsystemen zu. Keine Engpässe und damit die Möglichkeit für eine konfliktfreie Verlegung des COBRA-Kabels bestehen voraussichtlich bei der Variante M 3 von Norden kommend bis auf Höhe Südostecke des Offshore-Windparks Riffgatt. Würde die Variante M 3 im Bereich Borkum und südlich davon weiter verfolgt, zeichnet sich ab, dass wegen der Engpässe das zukünftige "Vorranggebiet für die Netzanbindung" in seiner Funktion "Anbindung von Offshore-Windparks in der deutschen AWZ" beeinträchtigt würde und das Vorhaben somit aus raumordnerischer Sicht abzulehnen wäre.

Die Inhalte des LROP-Änderungsentwurfs haben den Status von „sonstigen Erfordernissen der Raumordnung“. § 3 Nr. 4 des Raumordnungsgesetzes (des Bundes – ROG) regelt: „sonstige Erfordernisse der Raumordnung“ sind „in Aufstellung befindliche Ziele der Raumordnung“. Damit haben diese in Aufstellung befindliche Ziele der Raumordnung den gleichen rechtlichen Status wie beispielsweise Ergebnisse förmlicher landesplanerischer Verfahren wie des Raumordnungsverfahrens.

Bei Entscheidungen öffentlicher Stellen über die Zulässigkeit raumbedeutsamer Planungen und Maßnahmen von Personen des Privatrechts, die der Planfeststellung oder der Genehmigung mit der Rechtswirkung der Planfeststellung bedürfen, sind sonstige Erfordernisse der Raumordnung in Abwägungs- oder Ermessensentscheidungen zu berücksichtigen. Damit haben die sonstigen Erfordernisse der Raumordnung, also auch die mit dem Entwurf des LROP sich in Aufstellung befindlichen Ziele der Raumordnung, keine strikte Bindungswirkung, fließen aber in behördliche Zulassungsentscheidungen ein.

Wenn das Änderungsverfahren zum Landes-Raumordnungsprogramm abgeschlossen ist, ist die Darstellung des Vorranggebiet ein Ziel der Raumordnung und somit im Rahmen des Planfeststellungsverfahrens zu beachten. Es besteht damit eine sehr weitgehende Bindungswirkung, insbesondere ist im Rahmen von Abwägungsentscheidungen im Genehmigungsverfahren keine Abweichung zulässig.

Durch die vorgestellten Trassenvarianten werden in diversen Teilräumen im Landes-Raumordnungsprogramm dargestellte Vorranggebiete, insbesondere für Natur und Landschaft sowie für Schifffahrt, berührt. Eine Einschätzung zur Vereinbarkeit kann derzeit noch nicht abgegeben werden. Die Abgabe einer Stellungnahme ist erst nach Abschluss der anstehenden Abstimmungen, ggf. nach Abschluss eines Raumordnungsverfahrens, möglich.

Der Vorhabenträger wurde von mir bereits im Rahmen von Beratungs- und Abstimmungsgesprächen über diese raumordnerischen Vorgaben informiert.

Aus fischereilicher Sicht gebe ich zum jetzigen Verfahrensstand folgende Stellungnahme ab: Die Trassenführungen M 1 und M 3 würden zu Problemen mit der Fischerei im Emsgebiet führen. Da das gesamte Emsmündungsgebiet im Augenblick überplant ist und es zu Einschränkungen, insbesondere der Ditzumer und Greetsieler Fischer, kommen wird, ist die Trassenführung W 2 zu präferieren. Die vorher genannten Trassen werden aus fischereilicher Sicht abgelehnt.

Mit freundlichen Grüßen
Im Auftrage

Bernhard Heidrich

WSV.de

Wasser- und
Schifffahrtsverwaltung
des Bundes

Wasser- und Schifffahrtsdirektion Nordwest
Schloßplatz 9 26603 Aurich

Inspraakpunt COBRACable
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
NL 2250 AE Voorschoten

Wasser- und
Schifffahrtsdirektion
Nordwest
Schloßplatz 9
26603 Aurich

Ihr Zeichen
ETM/EM/10131507
vom 02. September 2010

Mein Zeichen
M1-213.2-NL/048

5. Oktober 2010

Jochen Nagel
Telefon +49 (0) 4941 602
411
Telefax +49 (0) 4941 602
378

Zentrale 04941 602 0
Telefax 04941 602 378
wsd-nordwest@wsv.bund.de
www.wsd-nordwest.wsv.de

**Stellungnahme zu Projekt COBRACable (Berichtsentwurf vom 16.
August 2010)**

Sehr geehrte Damen und Herren,

vielen Dank für die Beteiligung an dem Einspruchsverfahren. Zu dem übersandten Entwurf des Berichts zu Reichweite und Detailniveau des Umweltverträglichkeitsberichts COBRACable nehme ich wie folgt Stellung:

Gemäß Ziff. 4.4.3 sowie Anlage 2 des o.g. Berichtsentwurfs werden sowohl anhand der MER als auch in den nachfolgenden Genehmigungsverfahren ausschließlich wasserrechtliche sowie natur- und umweltschutzfachliche Belange thematisiert. Da durch Verlegung und Betrieb des Kabels auch Belange der Sicherheit und Leichtigkeit des Schiffsverkehrs betroffen sind, müssen selbige auch in einem Verfahren nach niederländischem Recht berücksichtigt werden.

Unter Hinweis auf die Zusammenfassung des Verfahrens (Berichtsentwurf S. 45 f.) bitte ich daher um Angaben, wie und durch welche niederländische Rechtsvorschrift sicherheitsrelevante und verkehrsbezogene Belange der Schifffahrt bei der Durchführung dieser Maßnahme geschützt werden. Aufgrund der Ausführungen zur „Integrierten Umweltverträglichkeitsprüfung“ (Abschnitt 4.4.5, S. 37 f.) ist es überdies erforderlich, Schifffahrtsbelange bereits in der MER zu berücksichtigen.

Darüber hinaus verlaufen alle Trassenalternativen durch von Deutschland beanspruchtes Hoheitsgebiet und berühren z.T. das Ems-Dollart-Vertragsgebiet. Aus den vorgenannten Gründen bedürfen Verlegung und Betrieb des Kabels einer strom- und schifffahrtspolizeilichen Genehmigung des WSA Emden.

WSV.de Wasser- und
Schifffahrtsverwaltung
des Bundes

T0010

Zur Wahrung der Belange der Schifffahrt werden aus hiesiger Sicht diejenigen Trassenvarianten favorisiert, die eine Kreuzung von Fahrwassern für die Schifffahrt vermeiden. Für die in Anlage 1 (ab Seite 39) des Berichtsentwurfs diskutierten Trassenalternativen bedeutet dies, dass eine Variante, die sich an der Trasse der bereits nach niederländischem Recht genehmigten Netzanbindung der BARD-NL-Windparks anschließt als geeignet angesehen wird. Damit würden die Kreuzung des Fahrwassers der Westerems umgangen und die Querung des Hubertgat in einem aus verkehrlicher Sicht noch vertretbaren Bereich erfolgen. Unter Berücksichtigung notwendiger strom- und schifffahrtspolizeilicher Auflagen (zum Beispiel ausreichende Tiefenlage, verkehrsfreundlicher Verlegeverfahren etc.) bestünden keine grundlegenden Bedenken gegen eine entsprechende Genehmigung. Den genehmigten Trassenverlauf der BARD/NL-Trasse setze ich als bekannt voraus.

Die Trassenvarianten M1 und W2 werden aus Sicht der Schifffahrtsbelange wegen der Kreuzung der Fahrwasser von Westerems und Hubertgat erst nach Modifizierung des Trassenverlaufs nach Westen und des weiteren Verlaufs entlang der oben erwähnten BARD/NL-Trasse als geeignet angesehen.

Die Trassenvariante M3 ist in Verbindung mit dem nach Abschnitt 2.2.2 vorbereiteten Raumordnungsplan der Regierungsvertretung Niedersachsen zu betrachten. Fahrwasserseitig des vorgesehenen Korridors ist die Genehmigung von weiteren Seekabeln ausgeschlossen.

Mit freundlichen Grüßen

Im Auftrag

Nagel

ONTVANGEN

07 OKT 2010

Inspraakpunt COBRACable
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE VOORSCHOTEN

Doorkiesnummer: 088-888 66 66   Datum: 6 oktober 2010   Referentie: 13610/gr/goc/tw-nv
Faxnummer: 088-888 66 23

Betreft: **Reactie LTO Noord op Conceptnotitie reikwijdte en detailniveau COBRACable**

Geachte heer/mevrouw,

Met betrekking tot de conceptnotitie "Reikwijdte en detailniveau COBRACable" brengt LTO Noord Groningen graag het volgende onder uw aandacht:

Algemeen uitgangspunt

Inzetten op varianten M1 en M3

LTO Noord is voor het zoveel als mogelijk beperken van de invloed van de COBRACable. Met een keuze voor de M1 (Oostkant Rottumeroog en bundelen met de Nomed) en M3 (Westkant Borkum) variant worden de negatieve effecten voor de landbouw vermeden. Hier dient naar de mening van LTO Noord op te worden ingezet. Bundeling van kabels (COBRACable naast Nomedkabel) is wat LTO Noord betreft uitgangspunt. De W2 variant (over land en tussen Schiermonnikoog en Rottumerplaat) heeft consequenties voor de landbouw.

Wat onderzocht dient te worden bij de W2 variant

Toekomstige ontwikkelingen

LTO Noord verzoekt het Inspraakpunt dat toekomstige ontwikkelingen meegenomen worden in de MER. Te denken valt hierbij aan het rapport Ruimtelijke Analyse Buisleidingenstroken en- tracés (Nieuwland, 1 december 2008) en de toekomstige ontwikkelingen rondom Energy Valley. Het rapport over Buisleidingenstroken geeft inzage in gebieden die "gereserveerd" zijn voor olie- en gasleidingen. Komen daar straks leidingen voor elektriciteit bij? En wat is de kans dat er meerdere leidingen volgen?

Buitendijkse variant

LTO Noord verzoekt in de MER de aanleg van een buitendijkse variant (door de kwelders) mee te nemen. Volgens de landbouw is de verstoring van de aanleg van een kabel in de kwelders kortdurend, is de techniek hiervoor beschikbaar en is de verstoring op natuurwaarden minimaal.

Onderzoeksvragen MER

Een van de tracéalternatieven heeft directe gevolgen voor de agrarische structuur, bedrijven en de grond. De gronden gelegen aan de binnenkant van de dijk behoren tot de beste gronden van Nederland (pootgoedteelt). Voor de aandachtsvelden natuur, landschap en milieu wordt het effect van deze ingreep onderzocht via een milieueffectrapportage. Hiervoor ligt een wettelijk kader ten grondslag of is in het overheidsbeleid opgenomen. Een landbouweffectrapportage (LER) schetst echter de autonome ontwikkeling van de landbouw, de ontwikkeling en structuur van de bedrijven in een gebied en spiegelt deze aan de ruimtelijke plannen van de gemeenten en provincie. Hiermee wordt duidelijk wat de effecten van deze ruimtelijke plannen/functiewijzigingen op de landbouw zijn. LTO Noord is van mening dat het opstellen van een LER de besluitvorming over een ruimtelijke ingreep evenwichtiger maakt. In de LER kunnen aanbevelingen gedaan worden hoe de ruimtelijke plannen zouden kunnen worden aangepast en welke maatregelen ingezet zouden kunnen worden om de negatieve effecten op de landbouw minimaal te houden en de landbouw in het gebied economisch duurzaam te houden.

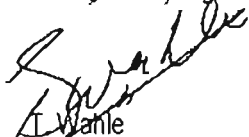
Commercieel aspect

LTO Noord vindt dat een gedeelte van de commerciële verdiensten van een nutsvoorziening (via bijvoorbeeld opcenten gekoppeld aan het vermogen) toekomt aan de grondeigenaren/direct betrokkenen ondernemers indien sprake is van een bovengrondse/ondergrondse kabel of leiding.

Overige opmerkingen

- De geboden informatie is beknopt. Ondernemers geven aan dat het moeilijk is om met de geboden informatie tot een grondige analyse te komen. Zo is er geen informatie beschikbaar over de ervaringen met gelijkstroomleidingen in andere landen die gedeeltelijk over land lopen en de mogelijke (elektromagnetische) effecten op de structuur van de grond, gewassen en dieren (bv. kennis en ervaringen uit Rusland en China als het gaat om de afvoer van stroom over land uit waterkrachtcentrales en Noorwegen aangaande de Nomedkabel).
- LTO Noord heeft graag inzage welke afwegingscriteria er zijn en hoe de weging ervan is als het gaat om de keuze van het meest geschikte tracé.
- Niet duidelijk is wat de effecten van een zakelijk rechtstrook en een eventueel aanwezig elektromagnetisch veld is op de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven en de regels die daarvoor gelden in de gemeentelijke bestemmingsplannen.
- LTO Noord is van mening dat natuur en ecologie nevens geschikt wegen met andere functies omdat de COBRACable naast een maatschappelijk belang ook een milieubelang vertegenwoordigt.
- Is de Eemshaven aangewezen als locatie voor de aanlanding van kabels van buitendijkse windparken?
- LTO Noord verzoekt een inzichtelijke planning op te stellen (tijdsschema besluitmomenten en status van het kaartmateriaal) die is toegesneden op de maatregelen voor agrarische bedrijven en hierover met de betrokken ondernemers te communiceren. Daarnaast is de wens zorg te dragen voor één deskundig loket of persoon als het gaat om het stellen van, en de uiteindelijke beantwoording van vragen.

Met vriendelijke groet,

I. Wahle
Beleidsadviseur omgevingsbeleid LTO Noord

ONTVANGEN

07 OKT 2010

Axel Schnohr

Borkum

Inspraakpunt COBRACable
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
NL- 2250 AE Vorrshoten

Einspruchsverfahren zum Projekt COBRACable
Elektrizitätsverbindung zwischen den Niederlanden und Dänemark

Sehr geehrte Damen und Herren,

Hiermit lege ich gegen das oben genannte Projekt Einspruch ein.

1.

Das Projekt führt durch Natura2000-Gebiete und das Weltnaturerbe der Unesco. Flora und Fauna des Wattenmeeres befinden sich durch die Bauvorhaben im Eemshaven im Dauerstress. Hier ist, neben anderen, vor allem die geplante Vertiefung und Erweiterung der Eemsfahrinne zu erwähnen.

1.1. Die Trassen (Alternativen) M1 und M3 liegen im Bereich dieser geplanten Vertiefung, zu der bereits Einspruchsverfahren (Klagen) laufen. **Deren Bewertung durch niederländische Gerichte sollte abgewartet werden, bevor neue Bauvorhaben initiiert werden.**

1.2. Das Wattenmeer ist ein schützenswertes Gut. **Um diesen Schutz zu gewährleisten geht es nicht um die Betrachtung einzelner Maßnahmen, sondern um die Gesamtbewertung aller geplanten Maßnahmen zusammen.** Diese Bauvorhaben in ihrer Gesamtheit sind für den Umweltschutz im Wattenmeer nicht akzeptabel.

1.3. Ein Stromkabel dieser Größenordnung könnte durch elektromagnetische Felder besonders dem Orientierungssinn der Schweinswale, der (Zug-)Vögel und der Aale schaden. Hier gibt es von wissenschaftlicher Seite noch immense Wissenslücken. **Sollte die Maßnahme wider Erwarten genehmigt werden, muss diesbezüglich ein Monitoringprogramm verbindlich vorgeschrieben werden.**

2.

2.1. Argument Preiskonvergenz: Für den Endverbraucher ist der Strom in Deutschland und in Dänemark erheblich teurer als in den Niederlanden. **Ich bezweifle daher, dass durch diese Maßnahme der Strom für Nutzer in den Niederlanden billiger werden kann.** Auf bloße Vermutungen und nicht einklagbare Absichtserklärungen hin, darf dem Wattenmeer kein Schaden zugefügt werden.

2.2. Argument Windkraft: **Ich befürchte, dass das geplante COBRACable-Projekt mehrheitlich dazu genutzt werden wird, billigen Kohle-Strom aus den geplanten Kraftwerken in Eemshaven (RWE, NUON) nach Dänemark (Skandinavien) zu verkaufen:**

- Die genannten Kraftwerke wären in Dänemark nicht genehmigungsfähig. Für die Stromkonzerne sind in Dänemark (Skandinavien) höhere Gewinne zu erzielen.

- Die Windgeschwindigkeiten in den Niederlanden und in Dänemark korrelieren stark, daher ist nicht anzunehmen, dass durch das Kabel der Ausbau sinnvoller Windenergienutzung tatsächlich gefördert wird.

Der Transport von billigem Kohlestrom nach Dänemark würde dagegen dort den Ausbau regenerativer Energien behindern, da der vergleichsweise teure Windkraft-Strom kaum konkurrieren kann und unattraktiver wird. Der Nutzen durch das COBRACable-Projekt ist für das niederländische Volk kleiner, als der „Entwurf des Berichts zu Reichweite und Detailniveau des Umweltverträglichkeitsberichts“ vorgibt.

Naturschutzgebiete in Deutschland, Dänemark und den Niederlanden dürfen nicht der maßlosen Gewinn gier internationaler Stromkonzerne geopfert werden.

2.3. Ich bewerte die Nutzung von Strom aus offshore -Windkraftanlagen positiv, solange die Windmühlen vom Wattenmeer aus nicht sichtbar sind (unnatürliche Horizontverschmutzung). Mit festen Verträgen/behördlichen Vorgaben und der Möglichkeit von hohen Vertragsstrafen muss der tatsächliche Durchsatz von Strom aus regenerativen Energien durch das COBRACable-Projekt fixiert werden. Anderenfalls wäre zu befürchten, dass unter dem Umweltschutz-Argument in der Realität genau Gegenteiliges bewirkt wird.

3.

Die Trasse M3 schadet dem Tourismus auf Borkum und ist abzulehnen. Da sind die Probleme durch Horizontverschmutzung, Lärm- und Luftverschmutzung genau zu prüfen. Neben dem Wattenmeer trägt Borkum die Hauptlast der negativen Auswirkung in Verbindung mit der Eemsfahrrinnenvertiefung und allen anderen Aktivitäten durch Gronningen Seaports (Kraftwerke, etc). Auch hier gilt es die Gesamtheit der Aktivitäten zu berücksichtigen: Durch den Verkauf an Strom aus Eemshaven (RWE, NUON) nach Skandinavien über das COBRACable-Projekt könnte die Luftverschmutzung auf Borkum zunehmen, da die Kraftwerke stets voll ausgelastet sind.

Mit freundlichen Grüßen,

Axel Schnohr

Borkum

01.10.2010

ONTVANGEN

07 OKT 2010

Usquert 4-10-2010.

Geachte Inspraakpunt Cobracable.

Ik J.J.Vos eigenaar van de UQ 6 zou graag willen weten of jullie de gevolgen voor de garnalen visserij ook gaan onderzoeken. Verder zou het dan voor de visserij belangrijk zijn dat jullie een route/tijdstip uitzoeken die voor de gamalenvisserij zo min mogelijk hinder veroorzaakt.

Aanleg cable is prima maar zou er toch graag zo weinig mogelijk hinder van willen ondervinden.

Zijn er nog vragen dan kunt u altijd contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

J.J.Vos

Usquert